

**RADA GMINY
DŁUTÓW**

**UCHWAŁA NR XI/75/15
RADY GMINY DŁUTÓW**

z dnia 8 grudnia 2015 r.

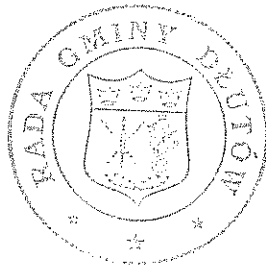
**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Dłutów
na lata 2016 - 2018**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2015 r. poz. 1515) oraz art. 176 pkt 1, art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2015 r. poz. 332, poz. 1045, poz. 1199) uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Dłutów na lata 2016 - 2018, stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Dłutów.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia z mocą obowiązująca od dnia 1 stycznia 2016 roku i podlega ogłoszeniu.

PRZEWODNICZĄCY RADY
GMINY DŁUTÓW

Krzysztof Janas

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY DLA GMINY DŁUTÓW NA LATA 2016-2018

I. Wstęp

Rodzina, jako podstawowa komórka życia społecznego jest pierwszym i najważniejszym środowiskiem wychowawczym dziecka, kształtującym jego osobowość, system wartości, poglądy, styl życia. Rodzina jest najbardziej stabilnym punktem odniesienia w doświadczeniu dziecka. Dla każdego człowieka rodzina powinna być docelową przystanią, wskaźnikiem, drogowskazem, który podpowie, w którą stronę się kierować. Rodzina kształtuje ludzkie postawy i nadaje sens egzystencji człowieka. Z domu wynosi się własne przyzwyczajenia, nawyki, zachowania i etyczne odniesienia.

Sprawowanie władzy rodzicielskiej polega głównie na opiece i wychowywaniu dziecka oraz dbałość o jego prawidłowy rozwój, ochronę zdrowia, umożliwienie edukacji oraz rozwijanie talentów. Rodzice powinni w szczególności chronić interes dziecka oraz realizować w praktyce zasadę ochrony jego dobra.

Prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny może zagrażać szereg czynników, wśród których istotną rolę odgrywają zjawiska patologiczne. Ich oddziaływanie czyni daną rodzinę dysfunkcyjną, czyli taką, która nie potrafi sprostać swoim obowiązkom względem dzieci i innych członków rodziny oraz pomyślnie rozwiązywać swoje problemy i sytuacje kryzysowe.

Oslabienie rodziny zarówno w sferze materialno-bytowej, jak i w sferze więzi rodzinnych wymaga podjęcia stosownych kroków ze strony państwa. Wszelkie działania podejmowane na rzecz dobra dziecka i jego rodziny powinny być spójne i zgodne z potrzebami osób. W związku z tym Gmina od lat prowadzi działania pomocowe dla rodzin z dysfunkcjami. Rosnące zagrożenia wywierają jednak potrzebę tworzenia programu wspierania rodziny, która to stanowi „podstawowe środowisko życia i wychowania młodego pokolenia”.

Zgodnie z art. 176 pkt. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku (Dz. U. z 2015 r., poz. 332, 1045, 1199) ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy m.in. opracowanie i realizacja trzyletniego gminnego programu wspierania rodziny. W świetle założeń ustawy pomoc dziecku i jego rodzinie powinna mieć charakter interdyscyplinarny i być udzielana przez właściwych specjalistów w ramach zintegrowanego lokalnego systemu. Ważne jest, by działania i decyzje względem rodziny były podejmowane przy współpracy wyspecjalizowanych instytucji (pomoc społeczna, szkoła, sąd, policja).

Konsekwencją powyższego zapisu jest wprowadzenie trzyletniego Gminnego Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Dłutów na lata 2016-2018. Priorytetem Programu będzie

stworzenie działań profilaktycznych i osłonowych tak, aby zapobiegać marginalizacji i społecznemu wykluczeniu mieszkańców. Świadczenie wsparcia dla rodzin zagrożonych społecznym obniżeniem standardu życia ma dać poczucie bezpieczeństwa i gwarancje wsparcia instytucjonalnego. Każdy świadczeniobiorca powinien mieć zapewnione wsparcie i posiadać pewność, że może je otrzymać w instytucjach do tego celu powołanych.

Działania na rzecz rodziny to czynności skierowane do poszczególnych jej członków oraz kampanie prowadzone na rzecz całej wspólnoty. Podstawowym założeniem Gminnego Programu Wspierania Rodziny jest utworzenie spójnego systemu wsparcia rodzin i dzieci, przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, mających na celu przywrócenie im zdolności do wypełniania tych ról, poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci.

II. Podstawa prawna

Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Dłutów na lata 2016-2018 określa zadania własne Gminy wynikające m.in. z:

- 1) ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2015 r. poz. 332 z późn. zm.);
- 2) ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r. poz. 163 z późn. zm.);
- 3) ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1390).

III. Diagnoza sytuacji

W Gminie Dłutów rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych zostały objęte działaniami Programu wspierania rodziny od 2013 roku.

W ramach realizowanego obowiązującego Programu w latach 2013-2015 z założeń programowych zostały podjęte/zrealizowane następujące działania, m.in.:

- 1) prowadzona była diagnoza i analiza sytuacji w rodzinie z problemami wychowawczym w oparciu o przeprowadzone wywiady środowiskowe przez pracowników socjalnych;
- 2) rodziny, w których występuje największe zagrożenie w postaci porzucenia dzieci, zaniedbania, podejrzenie stosowania przemocy oraz uzależnienie od alkoholu, otrzymały dodatkowe wsparcie w formie asystenta rodziny :
  - a) 2013 r. - 5 rodzin, w tym 17 dzieci;
  - b) 2014 r. - 6 rodzin, w tym 17 dzieci;
  - c) do 30 listopada 2015 r. – 8 rodzin w tym 21 dzieci,
- 3) w celu udzielenia wsparcia ww. rodzinom, została udzielona im pomoc w formie konsultacji ze specjalistami (psycholog, pedagog) w celu sprecyzowania czynników mających wpływ na dysfunkcyjność rodziny;
- 4) dzieciom została przyznana pomoc w formie bezpłatnych posiłków w stołówce szkolnej, w przypadku dzieci nie uczęszczających do szkoły zasiłek celowy na zakup posiłku;

5) przy współpracy z placówką zdrowia została zwiększona ilość kontaktów z rodzinami przez lekarza rodzinnego w celu stałego monitoringu prawidłowego rozwoju dzieci i wyeliminowania zagrożeń zdrowotnych;

Jak wynika z powyższych danych w latach 2013-2015 żadne dziecko z terenu gminy nie zostało umieszczone w pieczy zastępczej. Należy zauważyć jak ważną i niezbędną rolę pełni asystent rodziny dzięki któremu dzieci mogą pozostać w swoim środowisku naturalnym. Stała kontrola oraz wsparcie ze strony asystenta rodziny, zajmującego się rodziną w ich środowisku naturalnym przyczynia się do możliwości pozostania dzieci w rodzinie naturalnej.

IV. Cele i założenia programowe

Podstawowym celem Gminnego Programu Wspierania Rodziny jest utworzenie spójnego systemu wsparcia rodzin i dzieci, przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, mających na celu przywrócenie im zdolności do wypełniania tych ról, poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci.

Priorytetem Programu jest stworzenie działań profilaktycznych i osłonowych tak, aby zapobiegać marginalizacji i społecznemu wykluczeniu mieszkańców. Świadczenie wsparcia dla rodzin zagrożonych społecznym obniżeniem standardu życia ma dać poczucie bezpieczeństwa i gwarancje wsparcia instytucjonalnego. Każdy świadczeniobiorca powinien mieć zapewnione wsparcie i posiadać pewność, że może je otrzymać w instytucjach do tego celu powołanych.

Realizowane w ramach programu zadania koncentrować się będą nie tylko na dziecku, ale na całej rodzinie. Ma to na celu pomoc w odzyskaniu przez rodziców funkcji opiekuńczych.

Cele szczegółowe Programu:

- 1) diagnozowanie i analiza środowiska rodzinnego;

Lp.	Działania	Terminy
1.	wywiad środowiskowy w rodzinie przeżywającej trudności	do 14 dni od otrzymania zgłoszenia o problemach danej rodziny
2.	prowadzenie w rodzinie pracy socjalnej mającej na celu rozpoznanie problemów w zakresie pełnienia ról rodzicielskich, zaniedbań względem dzieci oraz ocenie sytuacji dziecka w rodzinie, środowisku szkolnym, rówieśniczym	na bieżąco wg potrzeb
3.	konsultacje ze specjalistami w celu sprecyzowania czynników mających wpływ na dysfunkcjonalność rodziny	na bieżąco wg potrzeb

2) zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny;

Lp.	Działania	Terminy
1.	przyznanie gorącego posiłku w stołówkach szkolnych dla dzieci uczących się	na bieżąco wg potrzeb
2.	monitorowanie sytuacji zdrowotnej dzieci poprzez współpracę z placówką służby zdrowia;	na bieżąco wg potrzeb
3.	wsparcie materialne i rzeczowe w ramach ustawy o pomocy społecznej	na bieżąco wg potrzeb

3) rozwijanie umiejętności opiekuńczo – wychowawczych rodzin, zapewnienie specjalistycznego poradnictwa i wsparcia;

Lp.	Działania	Terminy
1.	pomoc asystenta rodziny, którego zadaniem jest organizowanie pracy z rodziną w jej środowisku domowym	na bieżąco wg potrzeb
2.	pomoc w dostępie do konsultacji i specjalistycznego poradnictwa psychologicznego, pedagogicznego, terapeutycznego	na bieżąco wg potrzeb
3.	pomoc w dostępie do poradnictwa prawnego, szczególnie w zakresie prawa rodzinnego	na bieżąco wg potrzeb

4) zapobieganie powstaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywania już istniejących

Lp.	Działania	Terminy
1.	systematyczne monitorowanie rodzin zagrożonych kryzysem przez pracowników socjalnych, nauczycieli, pedagogów szkolnych oraz przedstawicieli innych zawodów kontaktujących się z rodziną w tym z placówkami służby zdrowia	na bieżąco wg potrzeb
2.	motywowanie członków rodziny do podejmowania działań na rzecz ograniczenia bądź niwelowania	na bieżąco wg potrzeb

	własnych dysfunkcji, np. podjęcie leczenia uzależnień - współpraca z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Punktem Konsultacyjnym, podjęcie terapii dla ofiar oraz sprawców przemocy domowej – współpraca z Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy	
3.	angażowanie rodzin do udziału w projektach, szkoleniach rozwijających umiejętność planowania swojej przyszłości zawodowej i osobistej oraz motywujących do podjęcia pracy	na bieżąco wg potrzeb
4.	angażowanie i motywowanie rodzin oraz pomoc w dostępie do korzystania ze specjalistycznego wsparcia dla rodziców w celu podniesienia umiejętności opiekuńczo – wychowawczych, wzmacniania poczucia odpowiedzialności za własną sytuację życiową, dostarczanie wiedzy na temat prawidłowego wypełniania obowiązków rodzicielskich	na bieżąco wg potrzeb
5.	współpracę z podmiotami, instytucjami działającymi w środowisku lokalnym, w szczególności ze szkołami, policją, placówkami służby zdrowia, oraz sądem w celu poprawy sytuacji rodzinnej pod względem zdrowotnym, materialnym i społecznym	na bieżąco wg potrzeb

5) dążenie do odbudowy i wzmocnienia rodzin

Lp.	Działania	Terminy
1.	pomoc rodzinie, z której dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej w odbudowaniu odpowiedniego środowiska wychowawczego z poprawnymi relacjami i rolami, pozwalającymi na powrót dzieci do rodziny naturalnej, przywracanie prawidłowego funkcjonowania rodzin, poprzez wsparcie asystenta rodziny	na bieżąco wg potrzeb

V. Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
1) wyszkolona kadra pracownicza; 2) dobra współpraca z instytucjami działającymi na rzecz rodziny; 3) realizacja programów osłonowych i profilaktycznych; 4) otwartość na współpracę z środowiskiem lokalnym; 5) zabezpieczenie w budżecie gminy środków na realizację zadań z zakresu wspierania rodziny.	1) brak fachowej pomocy psychologa; 2) brak wczesnej diagnostyki problemów rodziny; 3) niewystarczające środki finansowe; 4) zbyt mała aktywność i gotowość społeczności lokalnej do współpracy; 5) brak współpracy ze strony rodziny.
Szanse	Zagrożenia
1) możliwość pozyskania środków finansowych zewnętrznych; 2) rosnąca świadomość społeczna; 3) zwiększenie etatu stanowiska pracy - asystenta rodziny.	1) złożoność problemów rodzin; 2) niespójne przepisy prawa; 3) zatracanie rodzinnych wartości; 4) degradacja relacji rodzinnych.

VI. Adresaci Programu

Adresatami programu są w szczególności następujące rodziny i dzieci:

1. Rodziny niezaradne życiowo.

Programem mogą zostać objęte rodziny, które nie posiadają zdolności wychowawczych i popełniają błędy wychowawcze. W takiej rodzinie brak jest stabilizacji i poczucia bezpieczeństwa. Innymi słowy dysfunkcyjność rodziny wpływa na załamanie struktury relacji rodzinnej. Wtedy też rodzina jako podstawowa komórka społeczna nie może spełniać podstawowych funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Najczęściej problemy w takich rodzinach wynikają z niskiego poziomu wykształcenia rodziców czy też trudnej sytuacji materialno-bytowej.

2. Rodziny z problemem ubóstwa obarczone bezrobociem.

Rodziny naznaczone ubóstwem, często wynikającym z braku pracy, są tą częścią społeczeństwa, która jest zagrożona dezorganizacją pracy rodziny. Brak pracy jest czynnikiem, który ma wpływ na zaspakajanie podstawowych potrzeb rodziny i prowadzi do narastania kwestii ubóstwa.

3. Rodziny dotknięte przemocą.

Przemoc fizyczna i psychiczna nie znajduje swego źródła tylko w rodzinach z obniżoną sprawnością bytową i materialną. Problem przemocy dotyka również rodzin pełnych, dobrze sytuowanych materialnie oraz ludzi wykształconych. Niestety, tylko nieliczne z rodzin dotkniętych przemocą zgłaszają swój problem. Często temat przemocy domowej pozostaje nadal w tzw. „czterech ścianach”.

4. Dzieci zagrożone wykluczeniem społecznym.

Dzieci z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym mają na ogół problemy w sferze emocjonalnej. Ich zaburzenia nie pozwalają na prawidłowe funkcjonowanie. W taki sposób dziecko z głębokim deficytem emocjonalnym nie wykształtuje odpowiedniej hierarchii wartości. Proces ukierunkowania dziecka jest niezwykle trudnym procesem, który pochłania wiele pracy i wysiłku. Na niedostosowanie społeczne dzieci duży wpływ ma środowisko pierwotne, którym jest rodzina oraz rozwój cywilizacji i technologii, a także środowisko rówieśnicze.

Nie mniej jednak rodzina niezależnie od tego jak funkcjonuje, czy jest środowiskiem zdrowym i wartościowym moralnie, czy też przejawia wyraźne cechy patologii - w każdym przypadku kształtuje osobowość, postawę społeczną, wyznacza koleje losu dziecka.

VII. Źródło finansowania

Program ma charakter otwarty i będzie podlegał ewaluacji w zależności od pojawiających się potrzeb i możliwości finansowych gminy.

Środki na realizację Programu będą pochodzić z:

- 1) budżet gminy;
- 2) budżet państwa;
- 3) środki pozyskane z funduszy zewnętrznych w tym: rządowych, pozarządowych, programów celowych i funduszy unijnych.

VIII. Realizatorzy Programu

Program będzie realizowany przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dłutowie we współpracy z:

- 1) Sądem Rejonowym w Pabianicach - Wydział Rodzinny i Nieletnich- współpraca w zakresie prawa rodzinnego i opiekuńczego;
- 2) kuratorami sądowymi- w celu podejmowania działań o charakterze wychowawczo – resocjalizacyjnym, diagnostycznym, profilaktycznym, kontrolnym związanym z wykonywaniem orzeczeń sądu oraz podejmowanie czynności w ramach procedur Niebieskiej Kart;
- 3) Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Dłutowie w celu zapewnienia osobom uzależnionym, ich rodzinom oraz ofiarom przemocy w rodzinie dostępu do specjalistycznych form wsparcia wyjścia z nałogu;

- 4) Urzędem Gminy w Dłutowie- współpraca polegająca na wsparciu w działaniach podejmowanych w ramach realizacji lokalnych programów oraz inicjatyw na rzecz rodzin;
- 5) Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Pabianicach w celu zapewnienia dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo – wychowawczych, oraz udzielenia wsparcia osobom usamodzielnionym opuszczającym ww. formy pieczy zastępcze;
- 6) Zespołem Interdyscyplinarnym w Dłutowie – podejmowanie czynności w ramach procedury „Niebieska Karta” oraz działań wspierających rodziny dotknięte przemocą;
- 7) Posterunkiem Policji w Piątkowisku w celu przeciwdziałaniu przestępczości i uzależnieniu wśród dzieci i młodzieży oraz w ramach procedury „Niebieskiej Karty”;
- 8) Zespołem Szkolno-Przedszkolnym i Gimnazjum w Dłutowie poprzez realizację szkolnych programów profilaktycznych, edukacyjnych, wychowawczych. Wspieranie rodziców i dzieci w problemach pojawiających się w rodzinach. W przypadku podejrzenia występowania przemocy w rodzinie podjęcie czynności procedury „ Niebieskiej Karty”
- 9) NZOZ w Dłutowie – objęcie opieką zdrowotną i prowadzenie profilaktyki zdrowia. W przypadku podejrzenia występowania przemocy w rodzinie podjęcie czynności procedury „ Niebieskiej Karty”.

IX. Zakładane efekty realizacji programu

Realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny ma na celu uświadomienie rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, że ich sytuacja nie musi być trwała. Spodziewanym efektem realizacji Programu ma być: polepszenie sytuacji dziecka i rodziny, wzmocnienie lub przywrócenie poczucia bezpieczeństwa socjalnego, ograniczenie zjawiska niedostosowania społecznego, zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla rodziny i dziecka.

Wskaźnikami osiągnięcia poszczególnych celów szczegółowych będzie analiza następujących danych:

- 1) liczba rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych objętych wsparciem asystenta rodziny;
- 2) ilość rodzin korzystających z porad i konsultacji specjalistów;
- 3) ilość rodzin, które osiągnęły poprawę w funkcjonowaniu, w tym ilość rodzin, które zakończyły pozytywnie współpracę z asystentem rodziny.

X. Monitorowanie programu

Program będzie koordynowany przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dłutowie. W ramach jego realizacji będą gromadzone informacje, które pozwolą na ocenę postępów, wskażą dalsze potrzeby i zrekonstruują działania, które mają dać informację zwrotną, pozwalającą na określenie i wprowadzenie dodatkowych zmian w programie.

Wskazana jest stała współpraca pomiędzy instytucjami w celu zapewnienia najlepszego efektu podjętych inicjatyw. Gminny Program Wspierania Rodziny jest dokumentem otwartym

i długofalowym. Będzie podlegał ewaluacji i monitoringowi w zależności od występujących potrzeb rozpoznawanych i ustalanych przez podmioty zajmujące się problemami rodziny.

Ewaluacja będzie miała charakter usprawniający i wskazujący kierunki ewentualnych zmian w zapisach programowych. Pozwoli na sprawdzenie efektywności i skuteczności przyjętych założeń oraz sposobu wydatkowania środków przeznaczonych na ich realizację. Monitoring pozwoli na analizę i ocenę zebranych informacji i planowanie dalszych działań oraz doskonalenie dotychczas ustalonych.

W terminie do dnia 31 marca każdego roku przedstawiane będzie Radzie Gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny.

Sprawozdania rzeczowo - finansowe z zakresu wspierania rodziny będą sporządzane i przesyłane zgodnie z obowiązującymi przepisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

XI. Podsumowanie

Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Dłutów na lata 2016 - 2018 ma stanowić fundament do tworzenia sprzyjających warunków w celu poprawy życia rodzin mających trudności opiekuńczo – wychowawcze w celu zapewnienia ich dzieciom pozostania i prawidłowego rozwoju i funkcjonowania w środowisku naturalnym. Jak wynika z założeń programowych niezbędna jest w tym celu systematyczna współpraca jednostek działających na rzecz dzieci na terenie gminy Dłutów. Spodziewanym efektem realizacji programu ma być między innymi polepszenie sytuacji dziecka i rodziny, poczucie bezpieczeństwa socjalnego, ograniczenie patologii społecznej oraz uwrażliwienie społeczeństwa lokalnego na krzywdę dzieci i zachęcenie do współpracy z instytucjami.